

از بین بردن ناسازگاری‌های اخلاقی - 27 / دی / 1378

من مواعظ علی علیه السلام:

ذللوا أخلاقکم بالمحاسن وقوّدوها إلى المکارم وعودوا أنفسکم الحلم.

(تحف العقول صفحه 224)

تذلیل، به معنای رام کردن است.

در اخلاق طبیعی انسان (انسانی که تربیت نشده) ناسازگاری‌ها و ناهمواریهایی وجود دارد و وظیفه انسان این است که این ناملائمات را از بین برده و اخلاق خود را به سمت متعادل متوجه سازد، مثلاً صفت دلیری خود را به سوی شجاعت سوق دهد و نگذارد که به صورت ذمیمه تهوّر درآید. این کار باید با شناسایی صفات و برنامه‌ریزی و ممارست و مجاهدت، انجام گیرد و تصمیم‌های مقطعی و زودگذر نتیجه‌ای ندارد. البته یک عامل وجود دارد که اگر در انسان پیدا شود انقلاب عجیبی در خلقیات انسان پیدا می‌شود و آن عامل کیمیای محبت الهی است که اگر دل انسان به سمت حق تعالی گرایش پیدا کند راه صد ساله را یک شبه می‌پیماید. در فراز بعد می‌فرماید خود را به حلم و بردباری عادت دهید. حلم، تنها به معنای عصبانی‌نشدن نیست بلکه به معنای ظرفیت پیدا کردن است. انسان باید در مقابل عواملی که او را به خشم می‌آورد یا او را به غرور می‌اندازد و یا به فرح و سرورهای پوچ وامی‌دارد همچون دریایی که رودهای خروشان با رسیدن به آن آرام می‌گیرند، باشد و همه آنها را در خود هضم نماید.